

Venec legend.

(Nabral Fr. Kralj.)

4. Mačeha.

M cvetlični gredici na duhtečem vrtu stoji otožno mačeha. „Zakaj si tako otožna, pestra cvetka; razodeni mi svojo bôl“, jo vpraša sočutno desetletni deček. In cvetlica vstrepeče in začne šepetaje pripovedovati vzrok svoje tuge. In dečku se zdi, da sliši mačeho govoriti:

„Glej, deček, kako hudoben je svet, ki mi je nadel sramotilno ime mačeha in me razvpil med svet kot neusmiljeno in samopridno cvetlico. To pripovedujejo ljudje, ker gledajo samo zunanost in na podobo, a ne na notranjo vrednost. Res presega jeden mojih lističev po velikosti ostale štiri in je okrašen s tremi barvami: belo, rudeče in rmeno, in poleg tega tudi sloni na dveh čašnih lističih; temu peresu dajo ime grozovite mačeha, češ, da samo sebe krasí in gospodari samooblastno po hiši. Druga dva lista imata vsak po dvoje bôj in vsak sedi na jednom čašnem lističu: ta naj bi značila lastni hčeri trde mačeha, ki ju kot svoji hčeri še dostojno oblači. Zadnji in najmanjši dve peresci pa imata samo jedno barvo in obe imata le jeden čašni listič: to pa sta pastorki, kateri živita jedno v pomanjkanju in siročini. Tako naj bi bila jaz podoba in znak vseh slabih lastnostij: samopašnosti, trdosrčnosti, sebičnosti in Bog vé še kaj. Pa svetu ni še dovolj, da mi je vzel dobro ime, usodil mi je še kazen. Pravi, da me je za kazen dobri Bog preobrnîl, da sem jaz zdolaj in pastorka zgoraj, in da sem dobila zato grbo.

Tako pravi svet, a stvar je povsem drugačna. Jaz ti bom povedala resnico, da me ne boš tako slabo sodil, kakor ostali hudobni svet. Ko me je vstvaril vsemogočni Stvarnik, sem rastla še na žitnem polju in sem ljubko duhtela; v prijetnem svojem vonju sem prekašala vse cvetlice-vrstnice. Ljudje so me pa radi iskali in trgali za šopke. Pri tem so pa žito pomandrali, in kmetič je bridko tožil zoper mene. Smilil se mi je ubogi kmet in prosila sem vsedobrega Boga, da naj mi od-

vzame vonj. In res me je uslišal. Odslej so bili pa ljudje hudi na-me in si izmislili to sramotno dogodbo. Tebi sem resnico povedala, ti me brani . . .!“

Tako je šepetala trobojna vijolica otožno in se solzila. Deček ji je pa obljubil, da bo svetu povedal njene besede. In povedal jih je meni, jaz jih pa tukaj napišem, da ne bote krivo sodili lepobojne mačehe.

5. Trnolica.

Kako krasna si v pomladnem cvetu, bela trnolica! Zdi se mi, kakor bi te bil zadnjikrat sneg pobelil. A drugod je že vse zeleno, in snega ni nikjer več. Povej mi torej, košata trnolica, odkod imaš svoje obilno cvetje? In trnolica mi je povedala lepo, jako lepo dogodbico, ki pa je hkrati tudi žalostna. Vendar jo tudi vam povem, da bote v drugo bolj spoštovali ponižno, a vendar tako počesčeno trnolico.

„Ko je bil Kristus od izdajalskega apostola izdan, so ga ujeli brezsrčni beriči in peljali po potu, ob katerem sem jaz rastla. Pri pogledu na to strahovito dejanje, ko stvar zaničuje svojega Stvarnika, se je zgrozila vsa narava. Tudi jaz sem pobesila svoje telo in tresoč se čakala, kaj pride. Pa ujetje surovim beričem ni bilo še dovolj. Ko so mene zagledali, šinila jim je peklenska misel v glavo. Hoteli so splesti krono iz mojega trnja. Zatrepetala sem po vsem telesu in se temu uprla. Tedaj pa je z milobnim glasom spregovoril moj Stvarnik in rekel: „Ne brani se, moja dobra stvar, dasi mi boš trpljenje pomnožila; saj ti nisi tega kriva. V večni spomin tvoje nedolžnosti naj ti bo belo cvetje, s katerim se boš oblačila v tem času na vekov veke.“ Tako je govoril Najsvetejši, in kakor balzam so padale name mile besede. In povzdignil je zmučeno roko in me blagoslovil. V tistem trenutju pa sem dobila belo cvetje, s katerim se krasim slednjo pomlad, in se bo vršilo to, dokler bo časov tek.

Zavidajo mi ljudje in drevesa moj kras, jaz pa ne morem biti vesela, dasi sem Stvarniku za to hvaležna iz globočine srca. Saj so vendar-le moji trni okrvaveli in ranili sveto glavo Svetega.

In še drugo obljubo sem dobila od Zveličarja, da ne bo namreč nikogar strela ubila, kdor bo iskal pod menoj zavetja ob gromu in tresku.

In izpolnila se je doslej ta obljuba in se še izpolnjuje, ker mi je to obljubo dala večna Resnica.“

6. Osat.

Vem, da nimate prav zaupanja in vere, da bi kaj prida znal povedati o tej bodeči neži. Pa tudi ona je Božja rastlina in služi dobro človeku. Če nima družega od nje, je vsaj zanj vremenska prerokinja, kar je za kmeta-trpina posebno važno. Pa še večjo korist je kdaj storila človeštvu, ali pa vsaj Karolu Vélíkemu in njegovi vojni. Torej poslušajte!

V Karolovi vojni je nekoč hudo razsajala grozna morilka kuga. Tisoči in tisoči so umirali slednji dan, in Karol je bil v velikih skrbih, kaj bo iz tega. Pa obrnil se je zaupno do Boga in ga prosil pomoči in rešitve. Ko je tako goreče molil, je cesar zaspal. Videl pa je v sanjah angelja, katerega mu je Bog poslal. Angelj pa je vladarju govoril:

„Bog je čul tvoje vzdihe in prošnje, in hoče rešiti tebe in tvoje vojščake preteče nevarnosti. Vstani torej, ko se zdaní, pojdi na polje in spusti pušico proti nebu, in kamor bo pušica padla na zemljo, tam boš našel bodeč osat, ki bo rešil tvoje vojake kuge.“ To je rekel, in splaval v nebo. Karol pa je storil tako, in pušica je prodrla osat, imenovan bodeča neža. Rabili so ga bolni in zdravi, in nikdo ni več umrl odslej. V spomin na to pa, da je pušica prodrla osatovo korenino, ima ta še sedaj pušičino podobo.

Vidite, da se Bog tudi navidezno skromnih rastlin poslužuje v svoje namene.

7. Sentjanževa roža.

S to mojo cvetko bote pa bolj zadovoljni, nego ste bili z bodečim osatom. Prav! Zato vam bom pa zopet o nji povedal jedno legendo, da bote vedeli, kdaj in zakaj se je rodila ta cvetka.

Iz zgodb veste, da je hudobna Herodijada, žena kralja Heroda, zahtevala umor svetega Janeza Krstnika. Ustregel je kralj njeni grozoviti zahtevi, in prinesli so ji glavo predhodnika Kristusovega. Pa to ni bilo še dovolj kruti kraljici. Vzela je šivanko in v peklenskem veselju zbadala jezik, ki ji je tolikrat v življenju očital njene grehe. Zato se je s tem maščevala nad njim. Rudeča kri pa je kapala na zemljo, in čudežno je vsklila roža, ki je dobila v spomin tega dogodka ime šent-janževa roža. Povsod raste in cvete: ob potih, na mejah, po polju in senožetih, kot glasna priča nedolžnosti svetega Janeza in krutosti hudobne Herodijade.

Pri nas pa pripovedujejo tudi še razven tega, da teče še vedno kri, ako jo zmanesh v roki. Na predvečer sv. Janeza Krstnika okrasé s temi cvetkami hišna poslopja. Na okno spredaj pa denejo toliko cvetlic, kolikor je družine pri hiši. Vsak si izbere svojo. Čegar cvetka usahne do družega dné, ta bo tisto leto umrl; čegar pa sveža ostane, ta bo doživel še sv. Janeza ob letu osorej.

To pa je prazna vera in nikar je ne verjemite. Jaz sem jo samo radi tega povedal, da boste uvideli, kako visoko ceni naš narod to rožo.

No, saj je pa tudi zdravilna in koristna. Ker pa nisem zdravnik, ne morem vam povedati, za katere bolezni je dobra. Le vprašajte stare ženice, pa vam bodo povedale.

Sanje v zibki.

Tiho, Metka v zibki spava,
— Da je nihče ne zbudi! —
Rdeči, mali ustni kroži,
Se ljubo na smeh drži.

Menda o pajacu sanja,
Ki vse štiri dviga v zrak —;
— Babica, povejte vendar,
Kaj bi sen pomenil tak!

Metkin sen, predragi vnuček,
Metkin sen pomeni to —:
Dokler človek v zibki spava,
Mu živeti le lahko.

Fanica Voyk.

